

Subject: Gujarati

ઉમેદવારનો બેઠક નંબર

સમય : 2 કલાક
કુલ ગુણ : 100Time : 2 Hrs.
Total Marks : 100

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Q.1. નીચે આપેલા વિષય પૈકી કોઈ એક પર 300-350 શબ્દોમાં નિબંધ લખો : 20

1. દીકરીને બચાવો, દીકરીને ભણાવો.
2. સોશિયલ મીડિયા: શાપ કે આશીર્વાદ.
3. ટેકનોલોજી: સાધક કે બાધક.
4. માતૃભાષાનું મહત્ત્વ.

Q.2. નીચેના ફકરાનું અંગ્રેજીમાંથી ગુજરાતીમાં ભાષાંતર કરો. 15

Mind, emotions and body are all closely interlinked and always work together. It helps you distinguish them more clearly if you try to understand them separately. Your mental capacities are your abilities to concentrate, to take in new information, to remember old and new information and to be in a position to think logically. You need your mental capacity in order to study, to work, to impose a constructive and workable order on your life, and to make rational day-to-day decisions. For example, if you had the choice of walking to work or taking the car, the fact that it was raining hard and you had a cold, could lead you to the decision that it was better to take the car. That would be a rational decision based on the current circumstances.

The mind is the rational, logical part of you that helps you to make unemotional choices, to store and retrieve information and to order and calculate. It is the counterpart of the emotions. A good example of the interaction between mind and emotions is exam nerves. Your mental capacity has helped you retain what you have revised - you 'know your stuff' but when you enter the exam room and start getting emotional by expecting difficulties and imagining failure, all of a sudden the carefully stored information have barred the way to your inner information store.

OR

We had, in Mavji Dave, who was a shrewd and learned Brahman an old friend and adviser of the family. He had kept up his connection with the family even after my father's death. He happened to visit us during my vacation. In conversation with my mother and elder brother, he inquired about my studies. Learning that I was at Samaldas College, he said: 'The times are changed. And none of you can expect to succeed to your father's *gadi* without having had a proper education. Now as this boy is still pursuing his studies, you should all look to him to keep the *gadi*. It will take him four or five years to get his B.A. degree, which will at the best qualify him for a sixty rupees' post, not for a Diwanship. If like my son he went in for law, it would take him longer still, by which time there would be a host of lawyers aspiring for a Diwan's post. I would far rather that you sent him to England. My son Kevalram says it is very easy to become a barrister. In three years' time he will return. Also expenses will not exceed four to five thousand rupees. Think of that barrister who has just come back from England. How stylishly he lives! He could get the Diwanship for the asking. I would strongly advise you to send Mohandas to England this very year. Kevalram has numerous friends in England. He will give notes of introduction to them, and Mohandas will have an easy time of it there.'

Q.3. નીચેના ફકરાનું ગુજરાતીમાંથી અંગ્રેજીમાં ભાષાંતર કરો.

15

આપણા કાર્યનો જેમ જેમ વિસ્તાર વધતો જાય છે તેમ તેમ આપણાથી નાખુશ રહેનારાઓની સંખ્યા વધતી જાય, પણ જો આપણે સાચા હોઈએ તો નારાજગીનો વિચાર કર્યા વિના આપણા કાર્યમાં આગળ વધવું જોઈએ. સામાને રાજી રાખવા દરેક વખતે વિચાર કર્યા વિના જેમ 'હા જી હા' ન કરાય તેમ અકારણ બધી વાતનો વિરોધ પણ ન થાય. એક જુવાન સાધુ હતો. ખૂબ ભણ્યા પછી સાધુ થયો હતો. મોટી મોટી જ્ઞાનની વાતો કરે. બધા એનાથી અંજાય. ઘણાં એને સાંભળે પણ ખાટલે મોટી ખોડ એક જ.... તે વાતવાતમાં બધાંનો જ વિરોધ કરે, વાતવાતમાં અપ્રસન્નતા પ્રગટ કરે, બરછટપણે વર્તે. કોઈને સારું લાગે એવું બોલવાની વાત તો દૂર રહી, પણ કડવું બોલે, કડવું વર્તે કે સામાને અણગમો થાય. ઘણા માણસો આમ જ અકારણ અણગમતી વ્યક્તિ બની રહે છે. આ સાધુનું પણ એવું જ થયું. એના જ્ઞાનને કારણે શરૂઆતમાં બધાંએ એમને સાંભળ્યા, એમને સહ્યા પણ

ધીમેધીમે લોકો એમની પાસે આવતાં ઓછાં થયાં. વર્ષો વીતતાં એ સાધુ સાવ એકલો પડી ગયો. પરિણામે એનું ઘડપણ બહુ ખરાબ રીતે વીત્યું બીજાંને તમે રાજી ન રાખી શકો તો ભલે પણ સામાને અકારણ અણગમો થાય એવું શા માટે બોલવું જોઈએ? એવું શા માટે વર્તવું જોઈએ?

અથવા

આજની આપણી સમસ્યાઓના મૂળમાં સદ્ભાવ અને સદ્વર્તનના શિક્ષણનો અભાવ છે. આ પ્રકારનું શિક્ષણ કુટુંબમાં અને શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં જે પ્રકારે અપાવવું જોઈએ તે પ્રકારે અપાતું નથી. સંયુક્ત કુટુંબ પરંપરા પણ બદલાતા સામાજિક અને નૈતિક મૂલ્યો સાથે તૂટતી આવે છે અને કુટુંબથી છૂટાં પડેલાં યુવાન દંપતીઓ પોતાનાં સંતાનોને બોજો ગણે છે. બોજાડપ બનેલાં સંતાનોને ભણવાની રુચિ હોય કે ન હોય પરંતુ માતાપિતાના હઠાગ્રહને વશ થઈને પોતાની મરજી વિરુદ્ધ ભણવું પડે છે. શાળાઓ અને મહાવિદ્યાલયો આવા ઈચ્છા વિરુદ્ધ ભણનારા વિદ્યાર્થીઓથી ઊભરાય છે. ભણનારાઓની સંખ્યા ઘણી વધતી જાય છે. પરંતુ ગુણવત્તા ઘટતી જાય છે એની કોઈને ય પડી નથી. આપણી આધુનિક શિક્ષણ પદ્ધતિએ ઈજનેરો, ડોક્ટરો, વૈજ્ઞાનિકો અને યંત્રસંચાલક નિષ્ણાતો પેદા કર્યા છે. પરંતુ ‘માણસ’ પેદા કર્યા નથી એ એની મુખ્ય ખામી છે. આપણે હકકો માગીએ છીએ. પરંતુ જવાબદારીઓમાંથી છૂટી જવાની અનેક તરકીબો કરીએ છીએ. આમાંથી બહાર આવવાના ઉપાયો નહીં વિચારીએ તો આપણો સર્વનાશ આપણા હાથે જ નોતરીશું. શિક્ષણ દ્વારા મનુષ્યમાં સદ્ભાવ અને માનવતાનું વાવેતર કર્યા વિના આ વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી બહાર આવવાનો કોઈ માર્ગ દેખાતો નથી.

Q.4. નીચેના ફકરાનું સંક્ષેપીકરણ કરો.

15

માણસની વૃત્તિઓ ચંચળ છે. તેનું મન ફાંફાં માર્યા કરે છે. તેના શરીરને જેમ વધારે આપીએ તેમ વધારે માગે છે. વધારે લઈને પણ સુખી નથી થતું. ભોગ ભોગવતાં ભોગની ઈચ્છા વધતી જાય છે. તેથી પૂર્વજોએ હદ બાંધી. ઘણા વિચારો કરીને જોયું કે સુખદુઃખ મનનાં કારણ છે. તવંગર તે તવંગરીના કારણથી સુખી નથી; ગરીબ તે ગરીબાઈના કારણથી દુઃખી નથી. તવંગર દુઃખી જોવામાં આવે છે, ગરીબ સુખી જોવામાં આવે છે. કરોડો તો ગરીબ જ રહેશે. આમ જોઈ તેઓએ ભોગની વાસના છોડાવી. હજારો વરસ પહેલાં જે હળ હતું તેથી આપણે ચલાવ્યું. હજારો વરસ પહેલાં જેવાં આપણા ઝૂંપડાં હતાં તે આપણે કાયમ રાખ્યાં. હજારો વરસ પહેલાં જેવી આપણી કેળવણી હતી તે ચાલતી

આવી. આપણે નાશકારક હરીફાઈ રાખી નહીં; સહુ સહુનો ધંધો કરતા રહ્યા. તેમાં તેઓએ દસ્તૂર મુજબ કામ લીધું. કંઈ સંચા વગેરે શોધતાં ન આવડે તેમ ન હતું; પણ આપણા પૂર્વજોએ જોયું કે સંચા વગેરેની જંગલમાં માણસો પડશે તો પછી ગુલામ જ બનશે ને પોતાની નીતિ તજશે. તેઓએ વિચારપૂર્વક કહ્યું કે આપણે હાથેપગે જે બને તે જ કરવું. હાથપગ વાપરવામાં જ ખરું સુખ છે, તેમાં જ તંદુરસ્તી છે.

- મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી

અથવા

આજના આપણા જીવનમાં આર્થિક, સામાજિક અને માનસિક સમસ્યાઓનો વધારો થયો હોવાથી આપણી આંખમાં અમી રહી નથી. આપણા મનમાં રહેલા સ્વાર્થ અને રાગદ્વેષને કારણે બીજાઓને આપણે શંકા અને વહેમની નજરે જોઈએ છીએ. આપણાં સ્નેહીઓ અને સગાંવહાલાંને સાચો નિર્વ્યાજ પ્રેમ આપી શકતા નથી. તેમજ સાચો પ્રેમ જીરવી શકતા નથી. પ્રેમના નામે આપણે દંભનું જ પ્રદર્શન કરીએ છીએ. આપણા આજના જીવનની આ મોટી વિટંબણા છે. વહેમ અને વેરની વચ્ચે આપણું જીવન જોલાં ખાય છે જેના કારણે આપણી આંખમાં અમી ઓછી થતી જાય છે. પંન્યાસ રત્નસુંદરવિજયજી કહે છે: “વેરને ઘટાડવાનું અને મટાડવાનું કામ પ્રેમ કરે છે, તો ક્રોધને ઘટાડવાનું અને ખતમ કરવાનું કામ કરુણા કરે છે. કરુણા આત્મસાત કરો, ક્રોધ જ પેદા નહીં થાય, પ્રેમસભર દિલ બનાવો, વેર પેદા જ નહીં થાય.” તેમણે સૂત્ર આપ્યું છે કે આંખમાં અમી તો દુનિયા ગમી. આંખે ગોગલ્સ ચડાવ્યા પછી સૂકું ઘાસ લીલું લાગવા માંડે છે એ વાત સાચી, પરંતુ આંખમાં અમી પ્રવેશ્યા પછી તો દુશ્મન ગણાતી વ્યક્તિ પણ મિત્ર લાગવા માંડે છે. આપણી આંખમાં અમી, પ્રેમ, વાત્સલ્ય પેદા થાય તો સંસારનો એકેએક જીવ આપણને વહાલો લાગે, બધા જીવો પ્રત્યે આપણો વ્યવહાર કોમળ અને પ્રેમાળ બને. ગુજરાતી ભાષામાં કહેવત છે: જેવી દષ્ટિ એવી સૃષ્ટિ.

Q.5. દુષ્કાળમાં રાહતકાર્ય શરૂ કરવા જિલ્લા કલેક્ટરશ્રીને પત્ર લખો.

15

અથવા

તમે તમને ગમેલા પુસ્તકમાં શું રસપ્રદ હતું, તે તમારા મિત્રને પત્ર દ્વારા જણાવો.

- Q.6.** સૂચના અનુસાર કરો.
- (ક) નીચેના શબ્દોના સમાનાર્થી આપો. 02
- સજીવ
 - સંશય
- (ખ) નીચેના શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી આપો. 02
- સ્થાવર
 - ઊખર
- (ગ) નીચેના શબ્દોની જોડણી સુધારો. 02
- અસ્તીત્વ
 - ગ્રહીણી
 - નીરૂપ્યોગીતા
 - પ્રસંશનિય
- (ઘ) નીચેના શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ આપો. 02
- એકીસાથે સો વાતો પર ધ્યાન આપવું કે સાંભળી યાદ રાખવી તે કે તેવી શક્તિ
 - દરિયામાંથી મોતી કાઢનાર
- (ચ) નીચેના રૂઢિપ્રયોગના અર્થ આપો. 02
- ટાઢે પાણીએ ખસ જવી
 - આકાશ-પૃથ્વી એક કરવાં
- (છ) નીચેની કહેવતનો અર્થ આપો. 02
- આપ સમાન બળ નહીં, મેઘ સમાન જળ નહીં.
 - પાણી પહેલાં પાળ, તો સલામત તળાવ.
- (જ) નીચેના સમાસનો વિગ્રહ કરી પ્રકાર ઓળખાવો. 02
- વિદાયગીત
 - પવનપાવડી
- (ઝ) નીચેનો અલંકાર ઓળખાવો. 02
- અંધારે મનમાં વીજ સમા તરવરતા સાજન
 - રાજાની ખ્યાતિ તેના કરના યોગ્ય ઉપયોગ પર નિર્ભર છે.
- (ટ) નીચેનો છંદ ઓળખાવો. 02
- વહે વેગે નૌકા સરલ સરતી સિંધુ ઉપરે
 - જશે દિવસ દોહલા વિષમ કાળ વીતી જશે
- (ઠ) નીચેના વાક્યનું સૂચના અનુસાર પરિવર્તન કરો. 02
- રાત્રે બાપુજીને ઠીક નહોતું એટલે તેઓ જમ્યા નહીં (કર્તરિ વાક્યને કર્મણિમાં ફેરવો.)
 - આવા કપરા દુકાળમાં પ્રજા જીવી નહીં શકે. (કર્તરિ વાક્યને ભાવે રચનામાં ફેરવો.)